

بهره‌کشی از کودکان در جنگ: مورد جمهوری دموکراتیک کنگو^۱

ترجمه و تنظیم:
حسین سپهر

مقدمه

براساس گزارش منتشرشده درباره وضعیت کودکان سرباز در جهان، بیش از نیمی از دولت‌ها هنوز اقدام به بهره‌گیری نظامی از کودکان می‌کنند. هرچند دولت‌ها و مجامع بین‌المللی برای منع استفاده نظامی از کودکان تلاش کرده یا در آغاز انجام این کار هستند، ولی هنوز صدها هزار کودک تقریباً در هر کشمکش در جهان به نحوی درگیر و کشته می‌شوند.

در این میان، بسیاری از گروه‌های سیاسی و نظامی در دنیا هنوز به ثبت‌نام از کودکان زیر ۱۸ سال ادامه داده و آنها را به مبارزه و آموزش نظامی وادار کرده و در معرض تجاوز، خشونت، کار سخت و اشکال دیگر بهره‌کشی قرار می‌دهند. ده‌ها هزار کودک در سن ۱۸ سالگی توسط نیروی نظامی بیش از ۶۰ کشور ثبت‌نام شده‌اند. طبق آمار سازمان‌های بین‌المللی در طول دهه گذشته

۱. متن حاضر اقتباسی است از:

Amnesty International, Republique Democratique du Congo, Enfants en Guerr: Susciter un Espior d'avenir Londres, 11 Octobre 2006.

حدود ۲ میلیون کودک کشته، ۴ تا ۵ میلیون کودک معلول شده و ۱۲ میلیون نیز بی‌خانمان و قریب به یک میلیون نیز یتیم و از خانواده‌شان دور شده و حدود ۱۰ میلیون نفر آسیب روانی دیده‌اند. این آمار درباره کشور کنگو صادق است.

عفو بین‌الملل با انتشار گزارشی در ۱۱ اکتبر ۲۰۰۶ با عنوان «جمهوری دموکراتیک کنگو کودکان در جنگ: شکوفایی امید در آینده به بررسی و تحلیل وضعیت کودکان سرباز در چنگ گروه‌های مسلح طی پنج سال جنگ داخلی کنگو می‌پردازد. عفو بین‌الملل فقدان یک اراده سیاسی، برنامه‌ریزی ضعیف و غیرمؤثر و فساد درون دستگاه حکومتی کنگو را عامل نابسامانی در وضعیت کودکان اعلام کرده است. این نوشتار به ارزیابی دقیق گزارش مزبور می‌پردازد.

بخش اول - ارزیابی جدید از وضعیت سیاسی و نظامی جمهوری دموکراتیک کنگو

درگیری‌ها از سال ۱۹۹۶ در جمهوری دموکراتیک کنگو آغاز شد. نیروهای ارتش و تعدادی از گروه‌های مسلح با هدف تفوق سیاسی، نظامی و اقتصادی در شرق این کشور رویاروی یکدیگر قرار گرفتند. جنگجویان اغلب برای تصرف منابع اقتصادی کنگو نظیر معادن و کسب درآمد وارد عرصه نبرد شدند. کودکان به‌طور سیستماتیک از سوی احزاب و گروه‌های کنگویی برای نبرد تا اواخر ۲۰۰۳ جمع‌آوری و استفاده می‌شدند. با این حال در مقطعی که نیروهای مسلح کنگو (ارتش دولت سابق) به سربازگیری و استفاده از کودکان کمتر از ۱۸ سال خاتمه بخشیدند، گروه‌های مسلح و شبه‌نظامی به‌طور پراکنده به توسل به کودکان به‌عنوان شکل‌دهنده بخش عظیمی از نیروهای نظامی‌شان ادامه می‌دادند.

امضای موافقت‌نامه مشترک و نهایی بین گروه‌های مسلح در دسامبر ۲۰۰۲ درباره انتقال موقت قدرت، کاهش درگیری‌ها را به دنبال داشت. با این

حال، هنوز درگیری‌ها به‌طور کامل قطع نشده بود. «دولت موقت»^۱ جمهوری دموکراتیک کنگو که متشکل از نمایندگان گروه‌های مسلح در حال جنگ و متخاصم بود، به‌دلیل ساختار پیچیده تقسیم قدرت و فقدان همکاری بین اعضای آن ناکارآمد جلوه می‌کرد. با انعقاد موافقت‌نامه صلح، دولت موقت وظیفه اصلی تحکیم روند صلح و گسترش قدرت در اقصی نقاط این کشور، اصلاح ارتش و سرویس‌های امنیتی و سازماندهی انتخابات ریاست‌جمهوری و مجلس قانون‌گذاری را برعهده گرفت. در کنار این، رقابت بین بازیگران کلیدی، حول پذیرش اصلاحات بنیادین و خودداری دولت از پاسخ به نیازهای بشردوستانه جمعیت غیرنظامی ساکن در شرق کنگو قرار داشت.

حاکمان دولت موقت کمک مالی قابل ملاحظه‌ای به‌ویژه در زمینه سازماندهی انتخابات از جامعه بین‌المللی دریافت نمودند. همچنین آنها از حمایت مؤثر «هیئت سازمان ملل متحد در جمهوری دموکراتیک کنگو»^۲ که با استقرار ۱۷۰۰۰ نیرو نقش فعالی در «تحکیم صلح»^۳ و برقراری نهادهای مدنی و حفظ صلح ایفا نمود، بهره بردند.

اما فاجعه اصلی در جایی دیگر بود. شرق کشور کنگو، به‌واسطه جنگ داخلی فراگیر تخریب گردید و تعداد کثیری از غیرنظامیان کشته و آواره شدند. طبق برآوردهای مجامع بین‌المللی در سال ۲۰۰۶، ۳/۹ میلیون کنگویی در طول این منازعه جان باختند. طبق آمار هر روز ۱۲۰۰ نفر در اثر تداوم درگیری‌ها کشته می‌شدند. در بسیاری از موارد نیز مقامات مسؤول قادر به جلوگیری از شیوع بیماری‌ها و سوء تغذیه نبودند. بنابراین، ناامنی، جابه‌جایی جمعیت و عدم امکان بهره‌مندی از مراقبت‌های پزشکی و کمک‌های بشردوستانه در شرق

1. Le Gouvernement de transition

2. La Mission de L' Organisation des Nations Unies en Republique democratique du Congo (MONUC)

3. La Consolidation de La Paix

کنگو محسوس بود. طبق برآورد عفو بین‌الملل امروزه حدود ۱/۶۶ میلیون نفر آواره در جمهوری دموکراتیک کنگو وجود دارد که اکثر آنها زنان و کودکان هستند و طبق گزارش آژانس‌های بین‌المللی سازمان ملل متحد ۸۰ درصد از جمعیت کنگو زیر خط فقر مطلق و با درآمد کمتر از یک دلار در روز زندگی خود را می‌گذرانند و ۵۴ درصد از آب آشامیدنی سالم محرومند. در سال ۲۰۰۵ میانگین امید به زندگی مردان و زنان کنگویی بیشتر از چهل و سه سال نبود.

این محیط زیست اقتصادی - اجتماعی ناسالم و فاجعه بشردوستانه، بیانگر مشکل فوق‌العاده ورود به زندگی مدنی کودکان رها یافته از دست نیروها و گروه‌های مسلح است. برگزاری انتخابات در پایان ژوئیه ۲۰۰۶ امید به ثبات در ماه‌های آتی و تحکیم صلح شکننده امروزی را برجای گذارد. لیکن بی‌ثباتی همچنان تداوم دارد. چند جناح مسلح بی‌اعتماد و مظنون به دولت انتقالی به‌طور علنی خصومت و اخلال در روند صلح را نمایان ساخته‌اند. به نظر می‌رسد، اگر به منافع و خواسته‌های گروه‌های قدرت‌طلب پس از انتخابات سراسری توجهی نشود، خصومت و نزاع از سر گرفته خواهد شد.

جمهوری دموکراتیک کنگو امروزه طعمه ناامنی فراگیر و تنش‌های قومی گردیده است. هر روز نقض شدید حقوق بشر در شرق این کشور بیشتر از سایر نقاط آن به وقوع می‌پیوندد. به‌علاوه، تهدیدات امنیتی با محدود نمودن دسترسی سازمان‌های بشردوستانه به بسیاری از مناطق کشور تداوم دارد.

در بین گروه‌های مسلح مخالف روند صلح، نیروهای «الوران نکوندا»^۱ حضور دارند که به حملات پراکنده‌ای علیه نیروهای دولتی و مراکز غیرنظامی استان کیوو شمالی با هدف دفاع از اقوام هوتو و توتسی منطقه مبادرت نمودند. تعداد آنها به چند صد نفر جنگجو می‌رسید و رسماً بخشی از نیروهای مسلح

جمهوری دموکراتیک کنگو (ارتش ملی)^۱ قلمداد می‌شدند.

نیروهای «الوران نکوندا» نقض فاحش و متعدد حقوق بشر را مرتکب گردیدند که برخی از آنها به مثابه جنایات جنگی بودند. به‌ویژه تجاوز، آدمکشی غیرقانونی، اعمال شکنجه، برخی از این باج‌گیری‌ها و اخاذی‌ها به نظر می‌رسند با انگیزه‌های قومی همراه بود. دولت جمهوری دموکراتیک کنگو در سپتامبر ۲۰۰۵ حکم توقیف و دستگیری بین‌المللی شخص «الوران نکوندا» به اتهام جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت را صادر کرد. در شمال منطقه «کاتانگا»^۲ شورش علیه «دولت موقت» از سوی شبه‌نظامیان «م م»^۳ به راه افتاد که این امر به بی‌ثباتی منطقه دامن می‌زند. در طی این درگیری‌ها شبه‌نظامیان «م م» و نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو جنایات جنگی و سایر جنایات از نظر حقوق بین‌الملل یعنی قتل عام، ناپدید شدگی اجباری، تجاوز و اعمال شکنجه را مرتکب شدند. در مه ۲۰۰۶ «کنگو موتانگا»^۴ سرکرده شبه‌نظامیان «م م» و معروف به «ژدنو»^۵ خود را با ۱۵۰ جنگجویی که نیمی از آنها کودک بودند، به هیئت سازمان ملل متحد در جمهوری دموکراتیک کنگو تسلیم کرد. امروزه آنها از سوی «دادگاه نظامی کنگو»^۶ در زندان به سر می‌برند، دادگاه نظامی هنوز حکم نهایی درباره آنها را صادر نکرده است.

یک گروه محلی مدافع حقوق بشر اعلام کرد نگران است که مقامات دولت کنگو از به پای میز محاکمه کشاندن آنها امتناع ورزند و یک گروه محلی حقوق بشری با صدور اعلامیه مشترک مسئولیت قصور در مجازات آنها را به

1. Les Forces armées de La République Democratique du Congo (FARDC), L'armée Nationale.

2. Katanga

3. Mai mai

4. Kyungu Mutanga

5. Gedeno

6. La Justice Militaire Congolais

دادگاه نظامی کنگو نسبت داد. زیرا دادگاه نظامی اظهار داشت با ژدنو مثل برادر و متحد دولت موقت رفتار خواهد شد. در مجموع عملکرد نیروهای مسلح کنگو نشان داده که آنها قادر نیستند از غیرنظامیان و مردم بی‌گناه در برابر حملات گروه‌های مسلح حمایت نمایند.

دولت موقت از رهبران گروه‌های مسلح به دلیل اعتماد به نفس در انجام مسئولیت در بطن نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو و وفاداری آنها به مقامات دولت موقت قدردانی به عمل آورد. با آنکه اتهامات طرح شده علیه این افراد با نقض شدید حقوق بشر همراه بود، مقامات دولتی با سرکردگان گروه‌های مسلح به توافق رسیدند که از حق مصونیت از تعقیب و مجازات در برابر دادگاه نظامی کنگو به‌خاطر جنایات مرتبط با نقض حقوق بین‌الملل بشر بهره‌مند گردند و مشمول عفو عمومی قرار گیرند. به‌علاوه برخی از اعضای نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو که مسئولیت‌شان در نقض شدید حقوق بشر محرز شده بود، از حق مصونیت از تعقیب و مجازات برخوردار شدند. لازم به ذکر است، نیروهای خارجی بی‌شماری در قلمرو سرزمینی کنگو فعالند. به‌طور مثال، نیروهای دموکراتیک آزادی رواندا که متشکل از هوتوها و باس‌ها در کیوو شمالی و کیوو جنوبی می‌باشند. در کنار این، ارتش ملی آزادی اوگاندا و جبهه ملی اوگاندا نیز در کنگو فعالند. شبه‌نظامیان «ام‌م» نیز در شرق کنگو پایگاه دارند. در مجموع این گروه‌های مسلح منبع تنش در منطقه هستند.

بخش دوم - الحاق به ارتش و برنامه جمهوری دموکراتیک کنگو برای بزرگسالان

یکی از اولویت‌های دولت موقت پاکسازی نیروهای مسلح در کنگو است. این روند به خلع سلاح همه مبارزان و بسیج و ادغام آنها در ارتش ملی واحد منجر شد که ما آنها را به‌عنوان نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو می‌شناسیم. در چارچوب این روند کودکان کمتر از ۱۸ سال بایستی از نیروهای

مبارز خارج شده و خانواده‌های خود را باز می‌یافتند.

اتحاد ارتش کنگو بازگوکننده تحول شگرفی در ساختار نظامی این کشور بود که با احضار و گردآوری سربازان و کادر قدیمی اعضای گروه‌های مسلح در بطن واحدهای الحاقی و مختلط تحقق یافت. این پاکسازی و خانه‌تکانی با هدف ایجاد ارتش ملی حرفه‌ای و نه پارتیزانی انجام شد. روند اتحاد نیروهای مسلح از سوی ارتش مدیریت می‌شد، درحالی‌که برنامه خلع سلاح، بسیج‌زدایی و اسکان و جابه‌جایی نیروها در صلاحیت «کمیسیون ملی بسیج‌زدایی و ورود مجدد به جامعه» (CONADER)^۱ و ارگان‌های دولتی مدنی است. تصور می‌شد ارتش و کمیسیون ملی بسیج‌زدایی و یا مرخصی کودکان سرباز و بازگشت مجدد ایشان به جامعه در همکاری نزدیک با یکدیگر عمل نمایند.

لازم به ذکر است که به «برنامه خلع سلاح، مرخصی کودکان و بازگشت مجدد آنها به جامعه» (DDR)^۲ از سوی بانک جهانی بیش از ۱۶۰ میلیون یورو بودجه تخصیص یافت. نیمی از آن از طریق برنامه صندوق اضطراری چند دولت تأمین شد و نیمی دیگر از اهدای وجوه به دولت جمهوری دموکراتیک کنگو فراهم شد. هدف از این کمک‌های بین‌المللی کاهش هزینه‌های عمومی جهت دفاع از افزایش سرمایه‌ها و منابع در بخش اجتماعی و آموزش بود. در عوض حمایت مالی یا فنی جامعه بین‌المللی از برنامه اتحاد ارتش خیلی محدود است. بلژیک، آنگولا و افریقای جنوبی تنها کشورهایی بودند که بخش عمده‌ای از کمک‌های بین‌المللی را متقبل گردیدند.

برنامه پاکسازی و برنامه ملی خلع سلاح، مرخصی نیروها و بازگشت مجدد آنها به جامعه (DDR) به‌خوبی انجام شد و انتخابات سراسری خاتمه یافت. با این حال در اوایل ۲۰۰۵ بسیج‌زدایی مبارزان و ادغام آنان در نیروهای

1. La Commission National pour La Dmobilisation et reinsertion (CONADER)

2. Desarmement, demobilisation et reinsertion (DDR)

مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو به واقع هنوز آغاز نشده بود و باعث شد تا مشکلاتی اساسی در پی آن پدیدار شود. در سپتامبر ۲۰۰۵ برنامه چند کشوری تحرک‌زدایی و ادغام مجدد نیروها^۱ خاطر نشان ساخت: «برای تحقق و اجرای کیفی خدمات مذکور در برنامه (DDR) ضعف و تأخیر وجود دارد». برنامه مزبور در ادامه می‌افزاید:

«عدم حرکت نیروهای مسلح به سمت مراکز تجمع متبع نگرانی است و این تأخیر، اراده دولت کنگو را در عمل به روند اصلاح ساختار نظامی کشور به زیر سؤال برده است».

بنابراین به علت این مشکل، برنامه (DDR) به‌طور ناقص در مه ۲۰۰۶ به پایان رسید. در ژوئیه ۲۰۰۶، ۱۲ تیپ از واحدهای نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو با گردآوری ۱۶۰،۳۵ سرباز تشکیل شد. با این حال، هنوز مشکل است ارزیابی صحیحی از پیشرفت‌های حاصله دولت کنگو داشته باشیم، زیرا بخشی از کل جنگجویانی که در نیروهای مختلف ارتش خدمت می‌کردند، مجهول‌الهویه مانده‌اند.

از جنبه دیگر طبق ارقام اعلام شده توسط دولت سابق و گروه‌های مسلح امضاکننده موافقت‌نامه صلح دسامبر ۲۰۰۲، تعداد مبارزان بین ۳۰۰،۰۰۰ و ۳۳۰،۰۰۰ نفر برآورد شده‌اند. به‌رغم این اختلاف جزئی آمارها، طبق برآورد عفو بین‌الملل نیروهای مسلح کارآمد ۳۰ الی ۵۰ درصد از مبارزین را شامل می‌شدند. با برنامه پاکسازی و (DDR) واحدهای مختلف نیروهای ارتش و گروه‌های مسلح در مراکز گروهی که از سوی ارتش مدیریت می‌شود جمع شدند، کودکان مبارز هم که خلع سلاح شدند چندین هفته در مراکز ارشادی (CO)^۲ که توسط (CONADER) مدیریت می‌شد، نگهداری می‌شدند. در این

1. MultiCountry Demobilisation and Reintegration Program (MDRP)

2. Centre d'Orientation (CO)

مراکز فقط افراد بزرگسال بایستی بین روند ادغام در نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو و مرخصی از خدمت یکی را برمی‌گزینند. این انتخاب داوطلبانه و شخصی است، افرادی که تشخیص داده می‌شدند از نظر جسمی برای زندگی نظامی ناتوان هستند به سمت برنامه (DDR) هدایت می‌شدند. بعد از مراکز ارشادی، افراد بزرگسالی که برای ادغام در نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو انتخاب می‌شدند، به سمت مراکز تصفیه و پاکسازی نیروها منتقل و سر از دسته‌ها و تیپ‌های جدید نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو در می‌آوردند.

در عوض آنهایی که مرخصی از خدمت را برمی‌گزینند مشاوره‌هایی برای بازگشت به زندگی مدنی و بسته‌ای از اشیاء ضروری اولیه و مبلغی در حدود ۹۰ یورو دریافت می‌کردند.

با این حال، اطلاعات موجود حاکی از رواج تقلب و ظاهرسازی در برنامه‌ها بود. به‌علاوه مقامات عالی‌رتبه هیئت عفو بین‌الملل به کرات تأیید نمودند برخی از مبارزان که برای مرخصی از خدمت داوطلب بودند سر از یگان‌های امنیتی درآوردند و برخی دیگر روند پاکسازی را رد کرده یا هنوز به آن‌ها گردن نهاده‌اند.

مشکل دیگر با فقدان هماهنگی بین (FARDC) و (CONADER) مرتبط است. این موضوع به دلیل فقدان وسایل نقلیه جهت حمل واحدهای ارتش تشدید گردید که به کرات تأخیرات قابل توجهی را در نقل و انتقال بین مراکز گروهی، ارشادی و پاکسازی در پی داشت. اغلب مبارزانی که خلع سلاح شدند چندین هفته در انتظار پذیرش به مراکز از قبل پر شده ارشادی باقی می‌ماندند. شرایط زندگی طاقت‌فرسا در این مراکز به‌ویژه تراکم جمعیت، فقدان امکانات بهداشتی، غذای ناکافی و آب غیربهداشتی، شیوع بیماری بین مبارزان را در پی داشت. زیرا آنها هیچ‌گونه کمکی از برنامه پاکسازی و (DDR) دریافت

نمی‌کردند و در شرایط بهداشتی اسف‌باری زندگی خود را می‌گذراندند.

بخش سوم - کودکان عضو نیروها و گروه‌های مسلح

عفو بین‌الملل در گزارشی که در سپتامبر ۲۰۰۳ با عنوان «جمهوری دموکراتیک کنگو کودکان در جنگ»^۱ منتشر گردید، از وجود ده‌ها هزار کودک عضو در نیروها و گروه‌های مسلح اظهار نگرانی کرد. این گزارش به سربازگیری گسترده و استفاده از کودکان و تحمیل رفتارهای خشن به‌طور منظم علیه کودکان (اعمال شکنجه، خشونت جنسی و سایر رفتارهای بد) اشاره دارد. با توجه به مفاد این گزارشات، عفو بین‌الملل بدون تأخیر دولت جمهوری دموکراتیک کنگو و جامعه بین‌الملل را به اتخاذ اقدامات عینی برای حمایت از کودکان در برابر سربازگیری و خروج آنها از گروه‌های مسلح و هموار ساختن بازگشت مجدد آنها به زندگی مدنی فرا می‌خواند.

دولت جمهوری دموکراتیک کنگو برآورد نموده که حداقل ۳۰,۰۰۰ کودک عضو نیروها و گروه‌های مسلح هستند. حال آنکه بانک جهانی در سال ۲۰۰۴ تأیید کرد کودکان سرباز حداقل ۲۰ درصد از نیروهای مبارز را شامل می‌شوند. به‌علاوه در برخی موارد از این کودکان از سنین ۶ تا ۱۰ سال نیز بهره‌کشی می‌شود.

از کودکان به‌عنوان حمل‌کننده آب، غذا و مهمات یا به‌عنوان آشپز و خانه‌دار استفاده می‌شود. دختران و برخی پسرها به‌عنوان برده جنسی از سوی فرماندهان یا مبارزین بزرگسال مورد سوء استفاده قرار می‌گرفتند. در کمال شگفتی، حتی کودکان حکم قتل عام خانواده‌هایشان را از فرماندهان دریافت می‌نمودند و استعمال مواد مخدر و الکل نیز در بین آنها رایج بود.

به هر حال به این دلیل فرماندهان گروه‌های مسلح کودکان داوطلب را

سربازگیری و جذب می‌کردند که منحرف نمودن آنها آسان‌تر است و آنها اغلب از خطرات و تهدیدات پیرامونشان بی‌خبرند. این کودکان در پی کسب حمایت مادی می‌باشند و به غذا، لباس و پول نیازمندند و خواهان رهایی از فقر مفرط هستند.

۱. هنجارهای حقوق بین‌الملل و کودکان عضو گروه‌های مسلح در

مناقشات مسلحانه

بند ۳ ماده ۳۸ کنوانسیون حقوق کودک، سربازگیری از کودکان کمتر از ۱۵ سال را منع کرده است. این کنوانسیون از طریق «پروتکل الحاقی»^۱ نیز تکمیل شده است. بند مزبور اذعان می‌دارد: «کشورهای عضو از پذیرش افرادی که به ۱۵ سالگی نرسیده‌اند، در نیروهای مسلح خود اجتناب خواهند کرد. در پذیرش افراد بین ۱۵ سال و ۱۸ سال نیز، کشورهای عضو تلاش خواهند نمود اولویت را به آنهایی دهند که سن بیشتری دارند».

ماده ۲ پروتکل الحاقی هم صریحاً هرگونه ثبت‌نام اجباری کودکان زیر ۱۸ سال در نیروهای مسلح را منع کرده است. این ماده می‌گوید:

«کشورهای عضو متعهد می‌شوند که افراد زیر ۱۸ سال را به‌طور اجباری

به خدمت سربازی در نیروهای مسلح خود در نیاورند».

ماده ۴ پروتکل الحاقی می‌افزاید: «(۱) گروه‌های مسلحی که متمایز از نیروهای مسلح کشور عضو هستند نباید تحت هیچ شرایطی به سربازگیری و ثبت‌نام از افراد زیر ۱۸ سال در مناقشات مسلحانه اقدام نمایند. (۲) برای پیشگیری از سربازگیری و استفاده از چنین افرادی، کشورهای عضو باید تمام اقدامات ممکن از جمله اقدامات قانونی برای ممنوعیت و مجازات چنین اعمالی را به عمل آورند. (۳) اجرای ماده حاضر وضعیت قانونی هیچ‌یک از

طرفین مناقشات مسلحانه را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد». مضافاً جمهوری دموکراتیک کنگو عضو کنوانسیون ۱۸۲ سازمان بین‌المللی کار^۱ است که هدف آن منع و رفع بدترین شکل کار برای کودکان می‌باشد. این کنوانسیون هم مانند سایر اسناد بین‌المللی هرگونه سربازگیری اجباری و الزامی از کودکان زیر ۱۸ سال در مناقشات مسلحانه را منع کرده است. بند d ماده ۳ کنوانسیون مذکور تصریح می‌نماید: «سربازگیری اجباری کودکان به منظور استفاده در جنگ، به عنوان بهره‌کشی جنسی یا در مشاغلی که به دلیل طبیعت و شرایطشان دشوارند و به سلامتی، امنیت و اخلاق کودکان صدمه می‌زنند ممنوع می‌باشد». ماده ۱ کنوانسیون مذکور می‌گوید: «هر دولت عضو کنوانسیون ملزم است با اتخاذ اقدامات فوری و کارآمد منع و رفع بدترین اشکال کار کودکان در هر شرایطی را تضمین نماید». طبق ماده ۲ کنوانسیون سازمان بین‌المللی کار، کودک هر انسان دارای سن زیر ۱۸ سال تعریف شده است. ماده ۳ آن اظهار می‌دارد از بدترین اشکال کار کودکان سربازگیری اجباری و وادار ساختن کودکان به منظور استفاده در مناقشات مسلحانه است.

کنوانسیون ۱۸۲ سازمان بین‌المللی کار که در ۱۹ نوامبر ۲۰۰۲ لازم‌الاجرا گردید، اولین متن با ویژگی منحصرأ حقوقی است که صریحاً اقرار می‌نماید سربازگیری و استفاده از کودکان سرباز در مناقشات مسلحانه موجد نوعی از کار اجباری کودکان است.

در نظام حقوقی قاره افریقا نیز منشور افریقایی حقوق و رفاه کودکان^۲ در ۲۹ نوامبر ۱۹۹۹ لازم‌الاجرا شد. این سند منطقه‌ای صریحاً سربازگیری و استفاده از کودکان زیر ۱۸ سال در مناقشات مسلحانه بین‌المللی و غیربین‌المللی (داخلی) را منع کرده است. بند ۲ ماده ۲۲ منشور دولت‌های عضو را ملزم

1. La Convention 182 de L'Organisation du Travail (OIT)

2. la Charte Africaine des droits et bien-etre de L'enfant

می‌سازد همه اقدامات ضروری و مبرم برای مراقبت از هر کودکی که نقش مستقیمی در مناقشه مسلحانه ندارد یا مشغول خدمت سربازی نشده است اتخاذ نمایند. عفو بین‌الملل، جمهوری دموکراتیک کنگو را به تصویب بدون تأخیر این منشور فرا خوانده است.

ماده ۸ پروتکل‌های الحاقی ۱۹۷۷ و ماده ۹ کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو قاطعانه سربازگیری و به‌کارگیری کودکان زیر ۱۵ سال را در مناقشات مسلحانه بین‌المللی و داخلی منع کرده‌اند. این دو سند بر حق ویژه کودکان در بهره‌مندی از مراقبت و پرستاری، احترام و حمایت از آنها تأکید دارند. به تازگی، سربازگیری و به‌کارگیری کودکان زیر ۱۵ سال در مناقشات مسلحانه بین‌المللی و داخلی موجب جنایات جنگی قلمداد و در اساسنامه رم دیوان بین‌المللی کیفری (ICC) گنجانده شده است.

۲. اقدامات قضایی ملی و بین‌المللی جمهوری دموکراتیک کنگو برای پایان دادن به سربازگیری و به‌کارگیری کودکان سرباز در مناقشات مسلحانه

پس از ۱۲ نوامبر ۲۰۰۴ ماده ۷ قانون ارتش کنگو صریحاً ثبت‌نام افراد زیر ۱۸ سال را در نیروهای مسلح منع کرده است. همچنین ماده ۱۸۴ قانون اساسی دولت موقت مصوب اول آوریل ۲۰۰۳ سربازگیری و به‌کارگیری افراد زیر ۱۸ سال سن در مخاصمات مسلحانه را منع نموده است. با وجود این قانون اساسی جدید جمهوری دموکراتیک کنگو که در فوریه ۲۰۰۶ منتشر گردید، حداقل سن برای ثبت‌نام در نیروهای مسلح کنگو را مشخص نکرده است.

به جزء در چند مورد، سربازگیری از کودکان توسط واحدهای نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو پس از روند پاکسازی و به‌ویژه از مه ۲۰۰۵ به بعد به‌طور چشمگیری کاهش یافت. در این تاریخ رئیس ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو طی دستورالعملی مکتوب همه واحدهای

ارتش را مورد خطاب قرار داد که در آن به منع سربازگیری و به‌کارگیری افراد زیر هجده سال سن اشاره شد و مجازات سنگینی برای متخلفان پیش‌بینی گردید.

این ابتکار طی دستورالعمل‌هایی از دادستان کل نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو به تمام هیئت‌های قضات نظامی ابلاغ شده که شروع به تعقیب قضایی علیه فرماندهان نیروهای مسلح که از کودکان سربازگیری می‌نمایند یا آنها را در عملیات‌های نظامی به کار می‌گیرند، آغاز نمایند.

با این حال، عفو بین‌الملل از منابع غیررسمی آگاهی یافت که تعدادی از کودکان در صفوف جنبش آزادی کنگو^۱ (گروه مسلح قدیمی «ژان پیر بمبا»^۲ و به‌ویژه در زمره افراد محافظش) خدمت می‌کردند. ژان پیر بمبا معاون رئیس دولت انتقالی جمهوری دموکراتیک کنگو و کاندیدای انتخابات اخیر ریاست جمهوری این کشور بود. با وجود مخالف‌های قانونی نیروهای مسلح و فرامین صادره فرماندهان عالی‌رتبه ارتش، ابتکارات کمی برای توقف سربازگیری اجباری کودکان در بطن نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو به خرج داده شد. در تنها مورد مهم آن ایام، «ژان - پیر بیویو» فرمانده نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو و رئیس پیشین گروه مسلح مُدونو - ۴۰، در تاریخ ۱۷ مارس ۲۰۰۶ از سوی دادگاه نظامی بکاوو به مرگ محکوم گردید. او به بازداشت و حبس غیرقانونی کودکانی که نیروهای مسلح را ترک می‌کردند متهم بود. به‌علاوه وی در آوریل ۲۰۰۴ مجدداً از کودکان زیر ۱۸ سال برای سربازگیری ثبت‌نام به عمل آورد. این مجازات سرانجام به پنج سال زندان تغییر یافت. تعقیبات علیه این فرد بر پایه ماده ۶۷ قانون کیفری کنگو آغاز شده بود که آدم‌ربایی، بازداشت و حبس خودسرانه افراد را منع کرده است. این

1. Le Mouvement Pour La Liberation du Congo (MLC)

2. Jean-Pierre Bemba

سرکرده گروه‌های مسلح اتهامات را برعهده گرفت. زیرا سربازگیری از افراد زیر ۱۸ سال در جمهوری دموکراتیک کنگو غیرقانونی بود. اما این جرم در قانون کیفری کنگو اثبات نشد. بنابراین وکلا بایستی به سایر جرایم برای مثال آدم‌ربایی، مورد سربازگیری اجباری یا نافرمانی و سرپیچی از فرامین جهت آغاز تعقیبات مرتبط با سربازگیری از کودکان سرباز استناد می‌جستند.

روی هم رفته «قضیه بیویو» توانست یک رویه مهمی را شکل دهد. اما بحث بر سر این است که این تنها مورد اقامه دعوی به ثمر نشست در مقابل دادگاه کنگو در خصوص سربازگیری از کودکان بود.

بخش چهارم - برنامه جمهوری دموکراتیک کنگو برای کودکان سرباز؛ فرایندی متزلزل

۱. رویکرد تشکیلات مختلف

قبل از آغاز به کار رسمی برنامه ملی (DDR) در ژوئیه ۲۰۰۴، ابتکاراتی با هدف خروج کودکان از گروه‌های مسلح از سوی سازمان‌های غیردولتی محلی و آژانس‌های سازمان ملل متحد نظیر صندوق کودکان ملل متحد (UNICEF) و بخش حمایت از کودکان هیئت سازمان ملل متحد در کنگو (MONUC) اداره و هدایت می‌شد. این سازمان‌های غیردولتی محلی و ارگان‌های بین‌المللی درباره آزادی کودکان مسقیماً با گروه‌های مسلح وارد مذاکره می‌شدند و با حساسیت، اقدامات این گروه‌ها و همچنین رفتار جمعیت غیرنظامی را به‌منظور خاتمه بخشیدن به سربازگیری کودکان اداره و کنترل می‌کردند. به محض خروج و رهایی کودکان از گروه‌های مسلح، کودکان توسط سازمان‌های دولتی یا سازمان ملل متحد جمع‌آوری شده و در مراکز ارشادی موقت اسکان داده می‌شدند. مراکز ارشادی موقت از طرف سازمان‌های غیردولتی کنگو اداره می‌شد که از حمایت مالی سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی یا صندوق کودکان ملل متحد

بهره‌مندند. سازمان‌های غیردولتی تلاش می‌کردند کودکان را به خانواده‌هایشان تحویل دهند. در این راستا، آنان اموال و دارایی‌های این کودکان را مهیا و به آنها کمک می‌کردند به مدرسه باز گردند یا فعالیت کاری را بدون درآمد و حقوق آغاز نمایند. نمایندگان سازمان‌های غیردولتی فعال برای حمایت از کودکان با ارزیابی برنامه ملی (DDR) پی بردند که مرکز بزرگسالان اعتبار و امکانات کافی برای نیازهای بلندمدت کودکان عضو نیروها و گروه‌های مسلح اختصاص نداده است. طبق گفته یکی از کارشناسان سازمان‌های غیردولتی، طرح ملی (DDR) اساساً مختص بزرگسالان بود که به آنها مسکن اعطا می‌شد تا زندگی‌شان رونق یابد. اما ورود مجدد کودکان به زندگی مدنی یک روندی طولانی است.

۲. برنامه جمهوری دموکراتیک کنگو برای کودکان؛ فرایند تعریف‌شده از طریق چارچوب عملیاتی

کودکانی که نمی‌توانستند در روند الحاق یا ادغام در نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو انتخاب شوند، به تشکیلات سازماندهی موقت^۱ که از طرف سازمان‌های غیردولتی محلی و بین‌المللی اداره می‌شد، تحویل می‌گردیدند. حدود ۴۵ سازه برای اکثریت ساکن در شرق کنگو یا خانواده‌های پذیرای کودکان وجود دارد. برخی سازمان‌های غیردولتی ارزیابی به عمل آوردند که این آخرین گزینه فرصت بهتری به کودکان در بازگشت نزد خانواده‌شان می‌دهد.

هنگامی که مراکز ارشادی موقت وجود ندارد، خانواده‌های پذیرای کودکان جایگزین مراکز ارشادی موقت در منطقه هستند. در اغلب موارد، کودکان تا سه ماه در ساختار سازماندهی موقت قبل از آنکه تسلیم خانواده‌هاشان بشوند باقی

می‌ماندند تا شرایط مناسب برای پذیرش کودکان فراهم شود.

در مدت اقامت در تشکیلات سازماندهی موقت (SET)، کودکان کمتر از ۱۵ سال از حمایت تحصیلی سازمان‌های غیردولتی افراد سنین بالاتر شکلی از کار مناسب را بهره‌مند می‌گشتند. اغلب کودکان که از نیروها و گروه‌های مسلح مرخص می‌شدند، سطح تعلیم خیلی ابتدایی را با دروس الفبایی و حساب و سایر دروس متمایزی که استعدادشان را در زندگی شکوفا می‌کرد می‌گذراندند. سازمان‌های غیردولتی می‌کوشیدند والدین یا بستگان نزدیک کودکان را باز یابند یا آنها را دور هم جمع کنند. حتی برخی از سازمان‌های غیردولتی برای پاسخ به مشکلات احتمالی یا موضوعات نگران‌کننده کودکان واسطه می‌شدند. کمیته بین‌المللی صلیب سرخ به‌عنوان یک سازمان تخصصی بشردوستانه و مردمی در این زمینه خیلی فعال بود.

برخی از کودکان بایستی سفری طولانی را برای بازگشت و یافتن خانواده‌هایشان انجام می‌دادند. آنها از طریق هواپیماهای صلیب سرخ و سازمان ملل متحد جابه‌جا می‌شدند. هزینه‌های پرواز از سوی مقامات و مسئولان سازمان‌های غیردولتی تقبل می‌شد که مجری این پروژه ویژه بودند.

بعضی برنامه‌های تعلیم و کارآموزی مقدماتی در طی اقامت کودکان در تشکیلات سازماندهی موقت از کودکان برای انتخاب شغل دعوت به عمل می‌آوردند. مشاغل نظیر کشاورزی، نجاری، مکانیکی، ماهیگیری، آرایشگری و نانوائی، از جمله حرفه‌هایی بودند که در این مراکز آموزش داده می‌شدند. این کارآموزی مقدماتی بایستی از طرف سایر کارآموزان بعد از بازگشت کودکان به خانواده‌هاشان تکمیل و تقویت شود.

کودکان قبل از اینکه (SET) را ترک کنند بایستی برگه مرخصی از خدمت یا گواهی خروج سرباز وظیفه را دریافت می‌نمودند که از طرف فرمانده نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو در منطقه امضا می‌شد. متأسفانه

حتی تسلیم یا تحویل این مدارک ناچیز با بی‌کفایتی نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو و شاید در برخی موارد با فقدان تبادل نظر و همکاری مسئولان نظامی مواجه می‌شد.

در ادامه باید افزود: سازمان‌های غیردولتی محلی که با سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی همکاری می‌کنند نقش قاطع و مصممی در موفقیت برنامه (DDR) ایفا می‌نمایند. آنها اغلب روند تسلیم کودکان به خانواده‌هاشان را عهده‌دار می‌شدند و با خانواده و کودک راجع به پذیرش کودکان در مدارس و جابه‌جایی‌شان به‌عنوان کارآموز در شرکت‌های محلی تبادل نظر می‌کردند.

۳. کمیسیون ملی خلع سلاح، مرخصی نیروها و بازگشت به زندگی مدنی؛ مشکلات سازمانی

بیش از دو سال بعد از تأسیس (CONADER)، مسئول بانک جهانی خاطرنشان ساخت که ۹۰ درصد کل فعالیت‌ها همیشه از طرف سازمان‌های غیردولتی بین‌المللی و بانک جهانی پیش برده شده است.

مشکلات شدید هماهنگی در سطح دولتی و مقرر (CONADER) در کینشازا وجود دارند. از ابتدا نقش مربوط به ارگان دولتی مسئول (DDR) کمیته وزیران، کمیته مدیریت اصولی خلع سلاح، مرخصی نیروها و بازگشت به زندگی مدنی و کمیسیون ملی خلع سلاح، مرخصی نیروها و بازگشت به زندگی مدنی بد تعریف شده بودند. در حقیقت اغلب زمان به رقابت و منازعه بین (CONADER) و (CGFDR) سپری می‌گشت.

بخش پنجم - عدم حمایت از کودکان خارج از روند DDR

به گفته کمیسیون (CONADER) در پایان ماه ژوئن ۲۰۰۶، ۱۹,۰۵۴ کودک توانستند به کمک برنامه (DDR) گروه‌ها و نیروهای مسلح را ترک کنند. اکثریت این کودکان بالغ بر ۱۲,۴۷۱ نفر نزد خانواده‌هاشان بازگشتند. به‌رغم

اینکه، هزاران کودک به لطف برنامه (DDR) از گروه‌های مسلح مرخص شدند، لیکن سرنوشت ۱۱,۰۰۰ نفر طبق بررسی به عمل آمده نامعلوم و مبهم گزارش شده است. بسیاری از آنها که وضعیت‌شان نامعلوم است در گروه‌های مسلح که از روند پاکسازی نیروها تبعیت نمی‌کنند به مقاومت ادامه می‌دهند.

۱. دختران رهاشده و بی‌سرپرست

تمام منابع بررسی شده از طرف عفو بین‌الملل معتقدند که دختران به‌طور حتم بخش عظیمی از هزاران کودک رهاشده در جریان این درگیری‌ها را تشکیل می‌دهند. بسیاری از آنها از طرف نیروها و گروه‌های مسلح هنگامی که در یک اردوگاه تجمع می‌کردند یا از مسیر جاده‌ای می‌گذشتند یا روستاهایشان مورد حمله واقع می‌شد، ربوده می‌شدند. برخی از این دختران به‌عنوان جنگجو به کار گرفته می‌شدند، اما اغلب در کارهای آشپزی و خانه‌داری خدمت کرده و اکثر آنها نیز در معرض بردگی جنسی و خشونت و تجاوزهای مکرر از طرف جنگجویان قرار داشتند.

دولت هیچ اقدام منظم و سازگاری برای شناسایی و جداسازی این دختران، از قبیل تماس و ارتباط با آنها، مطلع ساختن آنها از برنامه‌های تجمع خانواده‌ها و بازگشت کودکان به خاستگاه اولیه‌شان آغاز نکرد. هیچ رقمی اجازه نمی‌دهد به‌طور دقیق بگوییم ترکیب دختران از نیروهای مبارز جنگجو به چه میزان است. ارقام رسمی (CONADER) بالای ۱۸۵۲۴ کودکان مرخص‌شده در پایان مه ۲۰۰۶ نشان می‌دهد که ۲۸۸۰ نفر یعنی ۱۵/۵ درصد آنها دختر بودند. این داده‌ها درباره دختران از درستی و صحت کم برخوردار بودند و به‌طور قطع به‌واسطه برنامه (DDR) تحریف و تغییر یافتند. بعدها شاهدیم پرسنل (CONADER) استان کیوو شمالی بین ژانویه و دسامبر ۲۰۰۵ بالغ بر ۲,۵۶۸ کودک را نزد خانواده‌شان در این استان بازگرداندند که ۱۸ درصد آنها دختر بودند.

بخش ششم - دیدگاه و ارزیابی

۱. گرچه ۵۵ سال از تصویب اعلامیه جهانی حقوق بشر می‌گذرد، جهان هنوز از بلای جنگ، ترس و ناامنی که ویژگی همیشگی کشورهای عقب‌مانده است رهایی نیافته است. اکنون با جوامع عقب‌مانده و کمتر توسعه‌یافته بالخصوص در افریقا مواجه‌ایم. در این جوامع تراژدی گرسنگی، فقر، عدم دسترسی به آب آشامیدنی سالم و غذای کافی، عدم توجه به بهداشت، کمبود دارو و تغذیه مناسب بیش از پیش نمایان است.

امروزه شکاف بین کشورهای توسعه‌یافته و درحال توسعه جنبه عینی‌تری به خود گرفته است. همان‌طور که گزارش صندوق توسعه ملل متحد نشان می‌دهد امید به زندگی (طول عمر) در ژاپن ۸۱/۳ سال و در مقابل در کشور افریقایی سیرالئون ۳۴/۵ سال می‌باشد. ۸۲ درصد جمعیت اوگاندا با کمتر از ۱ دلار در روز زندگی خود را می‌گذرانند. در آنگولا از تعداد ۱۰۰۰ نوزاد تازه متولدشده تنها ۱۴۵ نوزاد در طی دو سال اول عمرشان زنده خواهند ماند. در این کشورها امید به زندگی کودکان خیلی ضعیف و اندک است و اکثریت آنها به آموزش ابتدایی همگانی دسترسی ندارند. در کشورهای دیکتاتوری و فقیر افریقا بودجه نظامی ۱۰ برابر بیشتر از بودجه آموزش و پرورش است.^(۱)

۲. تبعات برجای مانده از دوران جنگ سرد، نظارت‌های ساختاری بانک جهانی و جنگ مزمن داخلی، کینشازا پایتخت کنگو را نیز همچون دیگر نقاط کشور زیر و رو کرده است. دیکتاتوری موبوتو به مدت ۳۲ سال به‌طور منظم به غارت کنگو پرداخت. موبوتو بالاخره در سال ۱۹۹۷ سرنگون شد، اما این «از بند رستن» تنها به مداخلات خارجی و جنگ بی‌پایان داخلی انجامید. آژانس امریکایی بین‌المللی توسعه (USAID)^۱ در سال ۲۰۰۴ شمار قربانیان جنگ

داخلی کنگو را ۳ میلیون نفر تخمین زده است که اکثر آنان به دلیل گرسنگی یا بیماری جان باخته‌اند. کشتارهای ارتش غارتگر در شرق کنگو موج جدیدی از پناهندگان را به حومه‌های فقیرنشین و پرجمعیت کینشازا روانه ساخته است.

در مقابل مرگ شهر از لحاظ رسمی و از بین رفتن نهادهای آن، اهالی عادی کینشازا - به‌ویژه مادران و مادر بزرگان - برای ادامه حیات به «روستایی» کردن شهر دست زده‌اند. آنها کشاورزی در حد تنازع بقا و اشکال سنتی همیاری روستایی را ترویج می‌دهند. در جامعه‌ای چون کنگو، مردان به دلیل عدم توانایی در پرداخت مهریه به خانواده عروس، یا نداشتن درآمد برای زندگی، زنان خود را رها کرده و فرار می‌کنند. به موازات این امر، فاجعه آیدز بیداد می‌کند و شمار زیادی یتیم و یا کودک حامل ویروس را برجای می‌گذارد. یکی از پژوهشگران سازمان «کودکان را نجات دهیم» به تلخی می‌گوید: «توانایی خانواده‌ها و جوامع کنگویی در پاسخ به نیازهای حیاتی و حمایت از کودکان‌شان در حال از بین رفتن است».^(۲)

صندوق کودکان سازمان ملل متحد (یونیسف) در گزارش ژوئیه ۲۰۰۶ خود تصریح می‌نماید تعداد کودکان زیر پنج سال که همه ساله در جمهوری دموکراتیک کنگو جان خود را از دست می‌دهند، از مجموع کودکانی که در چین و تمامی کشورهای آمریکای لاتین جان می‌سپارند، بیشتر است. در گزارش آمده است در اوج جنگ داخلی کنگو عده‌ای بالغ بر ۲۰ هزار کودک در حال جنگند و یا همراه با گروه‌های مسلح به سر می‌برند. گزارش همچنین می‌گوید از سال ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۶ نزدیک به چهار میلیون نفر در کنگو جان خود را در جنگ داخلی یا در اثر بیماری از دست داده‌اند.^(۳)

۳. مجمع عمومی سازمان ملل متحد در بیست و هفتمین نشست ویژه به تاریخ ۱۰ مه ۲۰۰۲ (۲۰ اردیبهشت ۱۳۸۲) بیانیه‌ای تحت عنوان «جهانی شایسته کودکان» صادر کرد. در این بیانیه و در بخش حمایت از کودکان در

برابر مناقشات مسلحانه اذعان می‌دارد: «تقویت حمایت از کودکان و نوجوانان گرفتار مناقشات مسلحانه و اتخاذ تصمیمات مؤثر برای حمایت از کودکان در سرزمین‌های تحت اشغال بیگانه، اطمینان از در نظر گرفتن موضوعات مربوط به حقوق کودکان و نوجوانان و حمایت از ایشان در دستور کار فرایندهای مذاکرات و ایجاد صلح، گنجاندن برقراری صلح در عملیات نیروهای حافظ صلح سازمان ملل متحد و برنامه‌های این فرایندها، پایان دادن به سربازگیری و استفاده از کودکان و نوجوانان در مناقشات مسلحانه که برخلاف قوانین بین‌المللی است، اطمینان از مرخص کردن و خلع سلاح ایشان، اجرای اقدامات مؤثر برای توانبخشی، تجدید قوای جسمی و روانی و بازگشت مجدد ایشان به جامعه»^(۴)، از جمله حمایت‌های لازم از کودکان می‌باشد.

۴. شورای امنیت سازمان ملل متحد در تاریخ ۳۱ ژانویه ۲۰۰۶ به صدور قطعنامه ۱۶۵۴ درباره وضعیت جمهوری دموکراتیک کنگو مبادرت نمود و در آن خواهان نظارت بیشتر بر رعایت تحریم تسلیحاتی به‌واسطه قطعنامه ۱۴۹۳ و گسترش آن به‌واسطه قطعنامه ۱۵۹۶ و اجرای اقدامات پیش‌بینی شده در بندهای ۱۳ و ۱۵ این قطعنامه با هدف مقابله با نقض این تحریم توسط افراد گردیده است. در این قطعنامه تداوم وضعیت بغرنج کنگو به تهدید صلح و امنیت بین‌الملل نسبت داده شده است.^(۵)

۵. شورای امنیت در ادامه نشست‌های خود درباره کنگو در تاریخ ۲۹ سپتامبر ۲۰۰۶ به صدور قطعنامه ۱۷۱۱ مبادرت نمود. در این قطعنامه شورای امنیت با بیان احترام مجدد به حقوق شهروندان جمهوری دموکراتیک کنگو که در تاریخ ۳۰ ژوئیه ۲۰۰۶ با برگزاری اولین مرحله انتخابات تاریخی علاقه فوق‌العاده‌شان را به دموکراسی، آزادی و صلح نشان داده‌اند. از همه دولت‌های منطقه می‌خواهد از روند توافق جهانی و منطقه‌ای درباره دولت موقت کنگو حمایت نمایند.

همچنین شورای امنیت تداوم مخاصمه از جانب شبه‌نظامیان و گروه‌های مسلح خارجی در شرق کنگو که اداره انتخابات را در معرض تهدید قرار داده بود محکوم می‌کند و از استمرار نقض حقوق بشر و حقوق بین‌الملل بشردوستانه در کنگو توسط شبه‌نظامیان، گروه‌های مسلح خارجی و برخی از عناصر نیروهای مسلح جمهوری دموکراتیک کنگو اظهار تأسف می‌نماید و خواهان به پای میز محاکمه کشاندن عاملان و مباشران این جنایات است.^(۶)

پی‌نوشت‌ها

1. Par Nguyen Tang Le Huy Quoc-Benjamin, Pour La Chronique, "Les Femme, La Democratie et l'islam: La laureate du Prix Noble S'explique". Voir Chronique ONU, no.1,2004.

۲. مایک دیویس، بچه جادوگران کینشازا، مترجم م.م. کبیر، لوموند دیپلماتیک، سپتامبر ۲۰۰۵.

3. Sos Enfants: Repulique Democratique du Congo, Les enfants piege par Laguerre, Londres, Le 24 Juillet 2006. dans Le site: www.Unicef.org/French/infobyCountry/media

۴. صندوق کودکان ملل متحد، جهانی شایسته کودکان (بیانیه کودکان در نشست ویژه مجمع عمومی)، ۲۰ اردیبهشت ۱۳۸۲.

5. Le Conseil de securite des Nations Unies, La Resolution 1654, le 31 Janvier 2006.

6. Le Conseil de securite des Nations Unies, La Resolution 1711, Le 29 September 2006.